

Landskap: Småland, Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Uppvidinge, m. f. Adress: Furåkra "Bråhuvud".
 Socken: Älgshult, m. f. Berättat av: Carl Viking, m. f.
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1874. i Älgshults socken.

Uppteckningen Berör Bära
Bräddor På Huvudet.

Vol: 1.

Fidor: 1. — 6.

Särtilo 1. Blad teckningar.

Skriv endast på denna sida!

1.) Bära på huvudet förkam har
oss i gammal tid. men exakt från
vilken ort sedan härstammar vet
vi icke. Vål har jag några gånger
i gamla familjbilder sett bilder
av Österländska kvinnor, som bär
vattenkrukor på huvudet, men se-
den att bära på huvudet, som för-
kammit har oss, vet vi, samt sagt
inket. Sedan att bära på huvudet
har icke, mig vetterligen, förkam-
mit på cirka 50. år i våra orter.

1.) Men jag minnes gamla kvinnor, som
bar en säck ryg på huvudet. Stücken
innehöll en skäppas tynd. Obs! Men
samtidigt så stickade lam på
sin skumma och hade mystan
anbringad under vänstra armen

L.)

ACC. N.R. M. 7499:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eller i barnen. Särfill var deras fofke-
klädnad Träskor.

2.) Vi veta blott, att endast kvinnor
burit på huvudet. Obs! Sista kvinnan,
som jag såg bära å huvudet hette
"Hedda Lind." Hon var född i Helle-
berga socken i Kråkebergs-län
och inflyttad till Älgshult och bodde i
byn Kråkstorp, som gränsar intill
min födelseby Kråkshult. Jag min-
nes henne, som fattig Enka. På
den tiden hade fattiga, gamla ing-
en pension; men fingo ut kammen
månatligen en skäppa brödsäd.
Samma säd bar hon på huvudet
styvt $\frac{1}{4}$ mil till fullvarn å Kråk-
storp. "Hedda Lind" bar sin s.k. "Fattig-
säd" till kvarnen; se teckning n:o 1. 1.

3)

ACC. N.R. M. 7499:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att hantverkare eller människor
burit på huvudet veta vi ej.
3.) När kvinnor bura sädsäckar eller
dita mjöl eller t. ex. stora knyten i vit
ka vara färdiga, då hade dam
inget underlag. Obs! Men när dam
bura Mjölkämbor, då hade dam
ett underlag, som "hette" "Bärvalk".
Oftast var "Bärvalken" en krans av
slagpröskad råghalm, som sam-
manvirats med små kluriga gran-
rötter. På valkens innersida var
vadmal eller annat tjockt tyg så
den ej gnagde huden. Men myn-
kare var "Bärvalken" helt av vadmal
och oppstoppad med torr strå. Obs!
Men stadigast stod ämbaret på
Halmvalken; ty den hade en liten

4) kant oppåt. "Bärwalken" kunde och
vara av grön linneräv och klappad
med torr starr. (Klappades hårt.) Äm-
baret var likt vidare åt Batten
och hade lock, som fasthölls av en
liten askpinne. Dessa ämbar kunde
skjutas i kannor. Men man fick ej
sådan helt bräddfulla.

4.) Endast mjölk kunde våra kvinnor
på bemälda sätt. Obs! På den tiden
fanns ej mejerier; utan man ostade
själva i bygderna och bytte mjölk
med grannarna för att få smör,
så det blev stora astar. Obs! I förbi-
gående kan sägas, att de gammal-
tida "Pannastarna" (= julestarna), som
gjordes strax efter midnatt och
fingra lagas till juleantan, som

5.) kunna ej munda mejerier tävla med i godhet. —

5.) Kärlet var ett laggat, målat, träämbar försett med lock och handtagelocket. Kvinnan, som bär ostrujölkt-ämbar å huvudet se teckning n: 1. B. Se, som bura gunga ofta "Genvägar" över skogarna, men komma dam till gårdesgård eller stätha, så måste ämbaret först tagas från valken och lyftas över gårdesgård, så det gick ej för kvinnan att kliva och ha ämbaret på huvudet. — Ols! I min hembygd Røghult var seden i min barndom att bönderna årligen skulle på "Rote" Giva församlingens prästen stor ost om 25-30. kanner mjölk. Se-

6.)

ACC. N.R. M. 7499:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

der var en kvarleva (ej behåvlig) sedan den tiden då det ingick ost i prästens innatara Länkförmåner. Jag är född i Krokshults "Rok". Särskilt 17. bänder den tiden och varit 17de år tillkam "Mästaret" en av Rokbänderna. Från ett sådant ost i mitt barn domst hem i Krokshult minnes jag hur kvinnor berru dit mjölk från de 1/2 mil avlägsna bygderna Vernatorp och Hinkaryd. Teckning No 1. B. är ingen fantasi, det är upplevelse från mitt omkring 17de år. —

6. Det är omkring 55. år sedan man hos oss slöt bära mjölkambas på huvudet; det var såsesynt redan vid 1885, men för 100. år sen förekom det ofta.

ACC. N:R.

M 7499: 7.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikberg,

Härad: Uppvidinge, m. f.

Adress: Furåkra "Kråksmåla

Socken: Högshult, m. f.

Berättat av: Carl Vikberg, m. f.

Uppteckningsår: 1941.

Född år 1874 i Högshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N° 1. A. "Gledde kind" bär sin fästing
 till kuarna i huvudet och sticker
 samtidigt på kindbunnen.
 N° 2. B. "Kvinnan som bär armbjälk"
 ämnar på huvudet i handen en mjuk
 flaska av koppar. Aldrigt maken
 från Verna förs Högshults socken.

Skriv endast på denna sida!

